

HAJÓS GYÖRGY
(1912—1972)

Örökre eltávozott közülünk Hajós György akadémikus, kétszeres Kossuth-díjas, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Geometriai Tanszékének vezetője, a Bolyai János Matematikai Társulat elnöke.

Tudományos eredményei a matematika számos területét felelték mint a geometria különböző ágait, az absztrakt algebrát, a gráfelméletet, a determinánselméletet, a számítástechnikát, a matematikai statisztikát. Itt csak Minkowski egy közel félszázaddal korábban kimondott sejtésének bizonyítását emelem ki, mellyel előtte már számos kiemelkedő matematikus próbálkozott. A probléma elsőfokú egyenlőtlenségrendszerek egész megoldásaira vonatkozik, de átfogalmazható geometriai problémává is. Hajós György első eredménye ezen a területen egy egyáltalán nem magától értetődő átfogalmazás volt absztrakt algebrai problémává. Ebben a formában sikerült azután bizonyítást is adnia rá. Ezzel nemcsak egy érdekes eldöntetlen kérdést oldott meg, hanem egy meglehetősen lezártnak látszó algebrai problémakörben új vizsgálati irányt nyitott meg, mely iránt az azóta eltelt 30 év alatt sem szűnt meg az érdeklődés. – Tudományos munkásságát részletesen fogják ismertetni a Matematikai Lapok.

Hajós Györgynek állandó kapcsolata volt a tanárokkal és a tanulóifjúsággal is. A második világháború alatt a megszünt Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok pótlására többedmagával a Természettudományi Didaktikai Lapokat matematikával bővítették ki. Szerkesztésükben a lap igen értékes matematikai anyagot hozott. Hajósnak is több cikke jelent itt meg, de a háborús események rövidre szabták a lap életét.

Az ötvenes évek óta élményt jelentettek a Kürschák József matematikai tanulóversenyek eredményhirdetése, ahol pár kivételtől eltekintve ő ismertette a feladatok megoldását. Felejthetetlenek maradnak a gondosan kicsiszolt megoldások, a ravaszkas mosoly, ami megjelent arcán egy – egy váratlan szép ötlet bemutatásakor. A feladatokhoz fűzött megjegyzései a matematika számos kérdéskörére irányították rá a figyelmet.

Gyakran szerepelt diákösszejövetel és tanári továbbképzések előadójaként. Bevezetés a geometriába c. egyetemi tankönyvét tanárok és érdeklődő diákok állandóan forgatják.

Utolsó aktív nyilvános működése is az ifjúsággal volt kapcsolatos: az 1970-ben Magyarországon tartott XII. Nemzetközi Matematikai Diákolimpia zsűrije még az ő elnöklétével kezdte meg munkáját Hévízen, de innen már betegsége az első napok után Pestre szőlította.

60. születésnapja alkalmából magas állami kitüntetéssel honorálták értékes munkásságát. Nem sokkal ezen örömhír után megdöbbenéssel értesültünk elhunytáról.

Emlékét kegyelettel megőrizzük és őrzik az ifjúság számára is munkái, fent említett tankönyvén kívül a Matematikai Versenytételek, mely nagy részben az ő versenybeszámolóira épült.

Surányi János